

*Андрєєва В.А.,
кандидат економічних наук, доцент
Університет «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: AndriievaVA@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6357-3063>*

*Столярчук Є.В.,
студентка Університету «КРОК», м. Київ, Україна
e-mail: StoliarchukYV@krok.edu.ua*

ВПЛИВ ІДЕЙ КУЗНЕЦЯ НА СУЧАСНУ ЕКОНОМІКУ

***Анотація.** Тези присвячено дослідженню ролі С. Кузнеця в теорії економічного зростання та економічного розвитку, які були розвинені у 1940-1960-х роках та стали джерелом розбудови економетричних моделей. Розглянуто ідеї С. Кузнеця щодо напрямку навколо гіпотези про те, що в процесі економічного зростання нерівність розподілу доходів спочатку зростає, а потім спадає. Ця залежність одержала назву кривої Кузнеця.*

***Ключові слова:** Саймон Кузнець, цикли Кузнеця, крива Кузнеця, енвіронментальна крива Кузнеця, функція попиту.*

Майбутній Нобелівський лауреат з економіки (1971р.) Семен Абрамович Кузнець (1901-1985) перші кроки в науку у важких умовах здійснив під час навчання та роботи у Харкові [1].

Емпіричні та теоретичні дослідження С. Кузнеця в теорії економічного зростання та економічного розвитку, здійснені у 1940-60 р.р., стали джерелом розбудови економетричних моделей у цих галузях. Оскільки згаданій проблематиці присвячена численна література, в даній роботі ми обмежимось лише констатацією факту.

Напрямки прикладної економетричної літератури виникли навколо таких понять як цикли Кузнеця, крива Кузнеця та енвіронментальна крива Кузнеця. Крім цього, має значущість вплив емпіричних знахідок С. Кузнеця на розвиток досліджень функції споживання і дослідження розподілу доходів.

Цикл Кузнеця (термін запропоновано англійським економістом, Нобелівським лауреатом 1979 року У. А. Льюїсом), тобто приблизно двадцятирічний період чергувань швидкого та повільного зростання темпів технічного прогресу, населення та національного доходу був вперше визначений в монографії "Довготермінова динаміка виробництва та цін" [2].

Кузнецем С. наводилась аргументація на користь існування широкоамплітудних та тісно пов'язаних між собою коливань з періодом близько 20 років в багатьох сферах економічно життя США, Великої Британії та інших країн.

Ці сфери охоплювали зростання населення, зовнішню та внутрішню міграції, структуру внутрішніх інвестицій, потоки капіталу на світових ринках, платіжний баланс та динаміку грошової маси. Виявлення "хвиль Кузнеця" (long swings, long-term changes) мало величезне значення для аналізу довготермінового економічного зростання. Воно показало, що для виявлення довготермінових

тенденцій необхідно враховувати істотно більші періоди спостереження, ніж звичайний економічний цикл від 5 до 10 років. Сам Кузнець пропонував при дослідженні економічно зростання виходити з періоду спостережень порядку 50 років [3].

У 1955 році С. Кузнець у своєму Президентському зверненні до Американської економічної асоціації висловив гіпотезу, що нерівність у доходах, як правило, збільшується на ранніх стадіях економічного розвитку, тоді як на подальших стадіях нерівність починає зменшуватись. Графік залежності нерівності від степеня економічного розвитку, що має, згідно цієї гіпотези, вигляд перевернутого U, одержав назву кривої Кузнеця [4].

Базовою економетричною моделлю для аналізу кривою Кузнеця є регресія, залежною змінною в якій виступає індекс Джіні (найчастіше), або індекс Аткинсона, тобто чисельний індикатор нерівності [5].

Енвіронментальна крива Кузнеця характеризує гіпотетичне співвідношення між різноманітними індикаторами деградації навколишнього середовища та доходом на душу населення. Припускається, що на ранніх стадіях економічного розвитку деградація та забруднення зростаються, однак після досягнення певного рівня доходу на душу населення (який може бути різним для різних індикаторів) змінюється напрямок тренду, тобто вищі рівні економічного розвитку призводять до покращення стану навколишнього середовища. Таким чином, подібно до класичної кривої Кузнеця, графік залежності обраного індикатору забруднення від доходу на душу населення має вигляд перевернутого U.

Висновок. Науковий доробок Саймона Кузнеця, значна частина якого і досі зберігає актуальність, слугує яскравою ілюстрацією взаємодії теорії та даних в процесі розвитку науки.

Список використаних джерел:

1. Мочерний С. В. та ін. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 2. К.: Академія. 2001. 848 с.
2. Kuznets S. Secular Movements in Production and Prices Boston: Houghton Mifflin, 1930.
3. Kuznets S. Capital and the American Economy. New York, 1961.
4. Kuznets S. Economic Growth and Income Inequality. American Economic Review. 1955. Vol.65. P.1-28.
5. Черняк, О. І., & Комашко, О. В. (2014). Вплив Саймона Кузнеця на розвиток економетрики та економіки навколишнього середовища. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка, (160).